

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA

MARZEC 1950

Nr 3 (39)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

Biblioteka PTK — Piękno Polski.

W ramach Biblioteki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pt. Piękno Polski ukazały się trzy dalsze tomiki, mianowicie:

Wanda Ludwik — Ziemia Kłodzka.
Dr Mieczysław Orłowicz — Sudety.
Jan Reychman — Podhale.

W roku ubiegłym z tego cyklu ukazał się tomik Jana Grabowskiego pt. Mazury i Warmia.

Każdy tomik bogato ilustrowany o objętości 64 str., zaopatrzony jest w mapkę.

Cena tomiku: 180 zł. Zamawiać należy w księgarniach zaopatrywanych przez Dom Książki. Bibliotekę — Piękno Polski — wydaje Instytut Wydawniczy — Nasza Księgarnia.

Biblioteczka Krajoznawczo-Wczasowa

Staraniem Funduszu Wczasów Pracowniczych i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zakłada się bibliotekę krajoznawczo-wczasową. Inicjatywa stworzenia takiej biblioteki wypłynęła z troski o dostarczenie wczasowiczom i turystom szczegółowych informacji o położeniu, możliwościach turystycznych i osobliwościach krajoznawczych najpopularniejszych miejscowości wczasowych.

W ramach tej biblioteki ukazały się przewodniki po Szklarskiej Porębie, Przesłocie i Karpaczu — Bierutowicach. Przewodniki są do nabycia w ośrodkach FWP w cenie po 40 złotych za egzemplarz.

W opracowaniu dalsze tomy poświęcone Zakopanemu, Kudowie, Polanicy i Dusznikom.

Niezależnie od tych wydawnictw Fundusz Wczasów Pracowniczych dysponuje przewodnikami po Krynicy, Szczyrku, Wiśle i Beskidzie Sądeckim.

Każda broszura zawiera mapkę miejscowości i najbliższych okolic.

Odznaki członkowskie PTK

Po wyczerpaniu poprzednich zapasów posiadanych odznak metalowych PTK Oddział Warszawski PTK otrzymał nową partię znaczków srebrnych i posrebrzanych. Cena detaliczna wynosi 300 i 200 zł za odznakę.

Oddziały PTK nabywając co najmniej 10 sztuk odznak, korzystają z rabatu hurtowego. Cena hurtowa wynosi 250 zł za odznakę srebrną, zaś 175 zł za posrebrzaną. W rozsprzedaży znajdują się także odznaki młodzieży krajoznawczej (cena hurtowa 100 zł).

Zamówienia należy kierować na adres Oddziału Warszawskiego PTK, Warszawa, ul. Wileza 22 m 8, wpłaty zaś przekazywać z góry na konto: I-1402 (nie mylić z kontem I-1401, które należy do Zarządu Głównego PTK).

Adres telegraficzny

Zarząd Oddziału Warszawskiego PTK podaje do wiadomości Oddziałom i zainteresowanym instytucjom, że dla uniknięcia zbędnych kosztów przy adresowaniu telegramów do Oddziału Warszawskiego i Warszawskiego Biura Turystycznego przy Oddziale Warszawskim, zarejestrował w miejscowym Urzędzie Telegraficznym skrót adresowy o brzmieniu: PE-TEKRAJ—WARSZAWA.

Z Oddziału Warszawskiego PTK

W miesiącu lutym 1950 roku Oddział Warszawski obsłużył 21 wycieczek krajoznawczych z 1533 uczestnikami. Wycieczki te oprowadzało 29 przewodników PTK. Niezależnie od tego Oddział zorganizował 6 wycieczek własnych z 439 uczestnikami. Celem tych wycieczek były następujące obiekty: Sejm, Wystawa: Warszawa w dokumencie, Akademia Wychowania Fizycznego, Karczew i Otwock,

Muzeum Techniki i Bezpieczeństwa Pracy,
Muzeum Zoologiczne.

Czynny jest kurs dla przewodników krajoznawczych po Warszawie w związku ze spodziewanym napływem masowych wycieczek do Warszawy w najbliższym sezonie letnim.

Krakowski Oddział PTK

W dniu 26 stycznia 1950 roku odbyło się w Krakowie walne zgromadzenie członków miejscowego Oddziału PTK., poświęcone wysłuchaniu sprawozdań za rok 1949 oraz wyborom nowego Zarządu Oddziału.

Prace krajoznawcze Oddział prowadzi przez swe sekcje i kluby, a mianowicie: Sekcję Przewodników, Sekcję Turystyki Wodnej, Sekcję Narciarską oraz Klub Zapaleńców PTK.

Najbardziej ożywioną działalność prowadziła Sekcja Przewodników pod przewodnictwem Z. Szumskiego. Sekcja współdziałała z Okr. Radą Zw. Zaw., z Domem Kultury Zw. Zaw. Orbisem, PTT, Muzeum Narodowym, Referatem Turystyki Inspektoratu Szkolnego i Kuratorium Okr. Szkolnego Krakowskiego. Wspólnie z władzami szkolnymi Sekcja przyjęła i obsługiwała na terenie Krakowa 218 wycieczek, głównie szkolnych, o łącznej liczbie 33,500 uczestników. Ponadto Sekcja oprowadziła 95 wycieczek Orbisu, 30 wycieczek Okr. Rady Zw. Zaw. i 15 wycieczek innych. Wspólnie z ORZZ i Okręgową Komisją Krajoznawczą ORZZ Sekcja zorganizowała i prowadziła w bliższe i dalsze okolice Krakowa 30 wycieczek kolejowych i samochodowych, łączących łącznie ok. 3,500 uczestników. Ponad to w niedziele i święta odbywały się własne wycieczki w bliższe i dalsze okolice Krakowa. Wycieczek tych było 25 o ogólnej liczbie 2,134 uczestników. Aby podolać wielkiemu zapotrzebowaniu społecznemu w dziedzinie wycieczek krajoznawczych, Sekcja zorganizowała szereg fachowych odczytów dla swoich członków — przewodników, odbyła szereg narad i posiedzeń. W listopadzie i grudniu 1949 r. odbył się w Krakowie kurs społeczno-polityczny dla przewodników PTK, obecnie zaś jest w stadium organizacji kursu wyszkolenia nowych kadr przewodników PTK po Krakowie i okolicy. Kurs ten jest organizowany przy pomocy Okręgowej Rady Zw. Zawodowych oraz Kuratorium Okr. Szkolnego Krakowskiego.

Wkład pracy Sekcji Przewodników PTK do obsługi masowego ruchu turystycznego w Krakowie był wielki i bardzo pożyteczny. Znać należy, że w obsłudze turystyki na terenie Krakowa wprowadzono szereg nowych pomysłów i ulepszeń, które znacznie usprawniły ma-

sowy ruch wycieczkowy. Brak odpowiedniego lokalu oraz brak dużego domu turystycznego w Krakowie — oto trudności w prowadzeniu tej akcji.

Sekcja Turystyki Wodnej zorganizowała wycieczki kajakowe Dunajcem do Ujścia, Rabą do Ujścia, statkiem hydrograficznym z Krakowa do Sandomierza, z Oświęcimia do Krakowa.

Sekcja Narciarska zorganizowała 1 raid narciarski, wycieczkę w Tatry, kurs narciarski w Zakopanem.

Klub Zapaleńców PTK prowadzi prace kulturalno-oświatowe, organizując w roku 1949 — 10 zebrań członków, 2 pokazy filmowe, 3 wieczory literackie, 4 odczyty popularne z filmami i przezroczami.

Oddział prowadził znakowanie szlaku turystycznego „Orlich Gniazd, przy współudziale prof. K. Sosnowskiego i pod kier. techn. L. Ratajskiego.

Do nowego Zarządu Oddziału weszli: dr W. Milata — prezes, Z. Szumski — V-prezes, mgr. W. Radłowski — V-prezes, C. Cermak — sekretarz, mgr. E. Wierzek — zast. sekr., mgr. Cz. Blajda — skarbnik, członkowie Zarządu: Stef. Batko, W. Grzegorzycówna, prof. K. Sosnowski, mgr. B. Pagaczewski, St. Riess, oraz przewodniczący Sekcji, Klubów, delegacji Państw. Rady Ochr. Przyrody, Kuratorium OSK, Komisji Kół Krajozn. Młodz. Szkolnej, QR Zw. Zaw., Woj. Urz. Kultury Fiz.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli dr W. Medwecki, mgr. K. Bromek, prof. Fr. Sykutowski.

Masowe wycieczki niedzielne Oddziału PTK w Katowicach

W ramach wczasów świątecznych dla świata pracy Oddział Katowicki PTK od pewnego czasu urządza wycieczki krajoznawcze przy użyciu specjalnych pociągów turystycznych.

Jaki charakter noszą te wycieczki, niech wyjaśni przykład wycieczki z dnia 19 lutego br. do Wisły.

Na dwa tygodnie przed terminem wycieczki PTK zapewniło sobie salę na pomieszczenie wycieczki w Wiśle — Głębach oraz omówiło sprawę wyżywienia i programu.

Na skutek przeprowadzonej propagandy w prasie na wycieczkę zgłosiło się 230 osób, w tym młodzieży do lat 14 było 4, dorosłych mężczyzn 162, kobiet zaś 64. Jeżeli chodzi o środowisko, z jakiego rekrutowali się wycieczkowie, to robotników było 160, inteligencji pracującej 62, innych 8 osób.

Wycieczka została przewieziona do Wisły specjalnie zarezerwowanymi wagonami.

W czasie jazdy pociągu uczestnikom wycieczki przygrywała specjalnie dla wycieczki zaangażowana orkiestra pięcioosobowa.

Wycieczka wysiadła w Wiśle, by idąc pieszo do Głębiec mogła po drodze zapoznać się z charakterem miejscowości i posłuchać wyjaśnień przewodników. W Głębiecach w obszernej sali przemówił do wycieczki prezes Oddziału katowickiego PTK, witając uczestników i podając program dnia. Po spożyciu śniadania, uczestnicy pod kierunkiem przewodników PTK udali się na krótką wycieczkę serpentynami na Kubalonkę, gdzie zwiedzono sanatorium, podziwiano piękno Beskidu Śląskiego oraz skorzystano z kąpieli słonecznej, a to dzięki bezchmurnej pogodzie.

Po powrocie z Kubalonki spożyto przygotowany obiad, następnie wysłuchano prelekcji krajoznawczej, w której poruszono zagadnienia społeczne, związane z Beskidami i ich mieszkańcami, ich odruchy przeciwko uciskowi klasowemu (Imko Wisiełka, Portasz, Jan Siwiec) oraz omówiono Wisłę jako letnisko i uzdrowisko zimowe oraz znaczenie dla akeji wczasów. Wreszcie podano geograficzny opis Beskidu Śląskiego.

Resztę czasu wypełniły tańce i popisы uczestników wycieczki.

Do Katowic wrócili uczestnicy wycieczki w godzinach wieczornych. Organizatorzy wycieczki zostali zarzuceni pytaniami: Kiedy się odbędzie następna podobna wycieczka PTK.

Oddział PTK w Gdańsku

W związku z koniecznością skoordynowania akeji wycieczkowej na terenie Gdańska, z inicjatywy Zarządu Gdańskiego Oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego odbyła się w dniu 21 stycznia konferencja turystyczna, na którą przybyli przedstawiciele różnych instytucji społecznych zainteresowanych sprawami krajoznawstwa i turystyki. Na konferencji tej uchwalono powołać stałą komisję porozumiewawczą turystyczną, której należy zlecić koordynację akeji wycieczkowej i krajoznawczej.

W dniu 3 lutego r.b. odbyło się pierwsze zebranie tej komisji, działającej w porozumieniu z Okręgową Radą Związków Zawodowych w Gdańsku. Do komisji weszli: przewodniczący — Leon Ostaszewski (PTK), V. Przewodniczący — mgr. Józef Skwarek (Liga Morska), sekretarz — Henryk Boroń (Orbis); członkowie: Irena Szymborska — Ref. Tur. Urzędu Woj., Przedstawiciel ORZZ, Jakub Posadzki — Dyr. Kol., Franciszek Mamuszka — Kuratorium OSG, Zbigniew Snopezyński — ZMP, Maria Michałowska — Ref. Tur. Zarządu Miejskiego, Andrzej Firych — Zarz. Woj. Zw. Sam. Chłopskiej. Na zebraniu określono

zadania Komisji, powołano szereg sekcji jako organów pomocniczych oraz nakreślono zadania poszczególnych sekcji.

Komisja działa przy Gdańskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Oddział PTK w Myślenicach

Zarząd Oddziału PTK w Myślenicach, działający pod przewodnictwem dr Prus Wiśniowskiego, może za rok 1949 wykazać się bardzo ożywioną a różnorodną działalnością.

Zarząd wykorzystywał różne możliwości dla propagandy zagadnień krajoznawczych. I tak: w dniu 22 lutego 1949 roku prezes dr Prus Wiśniowski wygłosił na konferencji nauczycielskiej ZNP referat na temat organizacji i pracy Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej, zaś w dniu 10 marca na zebraniu Związków Zawodowych referat p. t. Ideologia i cele krajoznawstwa. W dniach 5 i 6 kwietnia na kursie kierowników wycieczek szkolnych dr Prus Wiśniowski wygłosił dwa referaty p. t. Wędrownie obozy krajoznawcze i turystyka na terenie Polski Południowej. W dniu 28 maja na konferencji geograficznej w Krakowie Prezes złożył sprawozdanie z krajoznawczego obozu wędrownego po Warmii i Mazurach. W dniu 18 maja na kursie dla prowadzących kolonie letnie i dziecińce dr Prus Wiśniowski wygłosił referat na temat organizacji wycieczek krajoznawczych, zaś w dniach od 10 do 18 sierpnia referował zagadnienie metodyki wycieczek krajoznawczych na kursie dla działaczy krajoznawczych w Gorlicach.

V. Prezes Oddziału mgr. Fr. Gedlek wygłosił dwa referaty na posiedzeniu Powiatowej Rady Narodowej, oraz przeprowadził szereg konferencji na temat muzeum regionalnego w Myślenicach.

Sprawa muzeum regionalnego przybiera realne kształty i w tej dziedzinie Oddział może się wykazać konkretnymi osiągnięciami.

Schronisko turystyczne na Zarabiu zostało przez Zarząd wyposażone w niezbędny sprzęt i pościel i w okresie lata służyło ono licznym wycieczkom, obozom oraz kursom. Schronisko prowadził St. Jankiewicz, który był równocześnie przewodnikiem dla licznych wycieczek krajoznawczych.

W zakresie akeji wycieczkowej Oddział ma do zanotowania następujące wycieczki: 15—19 czerwca 1949—kulig do Brzeczowie, 15—19 czerwiec wycieczka na Warmię i Mazury (20 osób), 7—27 lipca Obóz Wędrowny Sudety — Bałtyk (26 uczestników), 6—12 sierpnia wycieczka na trasie Gdańsk, Gdynia, Sopot, Oliwa, Malbork, Elbląg, Warszawa (16 uczestników), 30 lipca aatem w Pieniny (52 osoby), 9—12 października Warszawa i Trasa W—Z (135 osób).

W porozumieniu z Kołami Krajoznawczymi Młodzieży Zarząd zorganizował 12 odczytów krajoznawczych. Prelegentami byli: dr. Wiśniowski, mgr. Fr. Gędek, J. Smółka, T. Dre-giewicz, J. Błaszczak.

W dniu 15 maja w schronisku na Zarabiu od- był się Powiatowy Zlot Młodzieży Krajoznaw- czej. Udział w Zlocie wzięło 136 osób. Program Złotu poza referatami i sprawozdaniami: Kół obejmował szereg imprez o charakterze kra- joznawczym.

W dniu 26 listopada Radio Kraków nadało specjalną audycję p. t. Młodzież myślenicka zwiedza Ziemię Zachodnie. Audycja ta została w sposób oryginalny zmontowana na podstawie opisów kroniki Wędrownego Obozu Krajoznaw- czego p. n. Sudety — Bałtyk. Współautorami audycji byli członkowie Koła Krajoznawczego Jan Smółka, Tadeusz Nowakowski i Józef Pokusa.

Zarząd Oddziału wydał składany drukowany prospekt p. t. Myślenice — lotnisko. Prospekt ten rozesłany został po całej Polsce. Zarząd Oddziału podjął się kolportażu wydawnictw PTK z działu Biblioteczka Krajoznawcza, oraz albumu p. t. Warmia i Mazury, osiągając dobre wyniki. Z własnych wydawnictw rozsprzedano dalszych 508 egz. przewodników p. t. Ziemia Myślenicka, oraz 4.750 egz. pocztówek myśle- nickich. Z wydawnictw pocztówkowych Zarzą- du Głównego przy pomocy Kół Krajoznaw- czych rozsprzedano 30.000 widokówek PTK.

Zarząd Oddziału utrzymuje żywą łączność ze Związkami Zawodowymi, z władzami samorzą- dowymi i państwowymi, w szczególności z miej- scowymi władzami szkolnymi. Ta współpraca daje dobre wyniki.

Podany powyżej przykład pracy dowodzi, że niewielki prowincjonalny Oddział PTK dzięki inicjatywie i ruchliwości Zarządu może się wy- kazać bardzo wszechstronną działalnością kra- joznawczą, żywo docenianą przez czynniki spo- łeczne.

Koła Krajoznawcze PTK na odbudowę Warszawy

Sprzedając pocztówki krajoznawcze PTK w szczególności zaś piękne wycinanki łowie- kie, organizacje szkolne poza dochodem na wła- sne cele mogą przyczyniać się do dzieła od- budowy Warszawy. W ciągu czterech miesię- cy roku ubiegłego następujące Koła Krajo- znawcze i organizacje szkolne wpłaciły z tego tytułu na odbudowę Warszawy: Koło w Byd- goszczy, ul. Nowogrodzka 3 — 480 zł; Zw. Harcerstwa Polskiego, Krynica — 160 zł; Koło Odbudujemy Warszawę, Opole, Kościuszki 43 — 1.700 zł; Koło Brześć, poczta Pinczów — 320 zł; Komitet na m. Inowrocław — 160 zł, Koło przy Szkole Nr 3, Leszno — 1.600 zł; Koło Krajoznawcze im. A. Janowskiego, Częstocho- wa, Kościuszki 8 — 300 zł; Koło Odbudujemy Warszawę, Szkoła Podstawowa Ochojec koło Katowic — 480 zł; Koło Odbudujemy War- szawę, Szkoła Nr 8, Lublin — 500 zł; Koło Kra- joznawcze przy Państw. Liceum Pedagog. Opo- le — 6000 zł; Koło przy Szkole Nr 51 w War- szawie — 400 zł; Szkoła Podstawowa Nr 3, Tar- nowskie Góry — 200 zł; Szkoła Ogólnokształ- cąca Żeńska, Zabrze, Pl. Warszawski 6 — 600 zł; Komisja Kół Krajoznawczych, Kraków — 145 zł; Koło Krajoznawcze Warszawa, ul. Gór- noślaska 31 — 100 zł; Państwowa Szkoła Ogól- nokształcąca, Międzychód, Gen. Sikorskiego 20 — 1.160 zł

S p i s t r e ś c i :

	Str.:		Str.:
„W Polsce ludowej turystyka dla świata pracy“	34	Poradnik krajoznawczy:	
Jan Bulhak (M. Orłowicz)	37	Tablice „zabytkowe“ (S. Szymański)	49
Ziemia Złotowska (J. Staśko)	40	Wiadomości krajoznawcze:	
Szlaki turystyczne w Górach Świętokrzy- skich (S. Kowalczewski)	45	Kronika turystyczna	51
		Bul. Pol. Tow. Kraj.	53

Prenumerata roczna 500 zł, półroczna 275 zł, kwartalna 150 zł, Zeszyt pojedynczy 60 zł.
Przedpłatę przyjmują urzędy pocztowe na konto czekowe P. K. O. Nr I-1401, Warszawa.

Redaguje Komitet. Wydawca: Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8 III p.

